

Kõigi maade töölised, ühinege!

Meil on kaotada ainult ahelad,
võlta aga — terve maailm.

Rõhutute Hääl

Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu Häälekandja.

Tellimise hind:
40 marka kuus
Üksik nr. 5 m.

Jlmutab kaks korda nädalas
:: (igal kesknädalal ja laupäeval) ::

Toimet. ja talit.:
Töölise majas,
S. Karja tän. 18.

Nr. 10.

12. jaanuaril 1921.

Nr. 10.

Pätsi ootel. — uus ajajärk. — Muusutavad vormid. — Raudtee tariifid, töölise palgad ja kodanline majapidamine. — Kuidas võidelda walge terrori vastu. — Ametiühisuste kollased juhid — Rahvuswaheline revolutsioon. — Mida peab maatööliline segafomisjonides tegema ja mida ta mitte ei pea tegema. — Mõned äärmärklused demo ktraatliste jaadikute kohta. — Piisitene mõrdlus. — Kiri treltide tagant. — Töölise elust. — Kuulutused.

Pätsi ootel.

Käesolew poliitiline nädal algas „Waba Maa“ häbeliku teatega, et Konstantin Pätsile on ettepanek tehtud uue walitsuse koostuseadmiseks. Kui käesolew „R.“ nummer ilmub, siis on K. Pätsi wastus juba awalikult teada. Meil ei ole aga asja kahelda, et see wastus j a a t a w saab olema.

Kes võib seda K. Pätsile pahaks panna, et ta paar nädalat riigimeheliikult kulmu tortsutas ja ennast paluda lasi. On tal ju põhjuseid küllalt tänastele palujatele meelde tuletada, et nad eila teda tõrwapintsliga taga ajasid ja teda sundisid ennast „eraeluse“ — Harju panga direktori kabinetti ja Tallinna börsi presidendi järjele tagasi lömbama. Nüüd ta on nad põlmitama pannud — need Pätsi tõrwajad — Pätsi ees! Ta krimpjutab weelgi nina ja tuletab palujatele meelde, kuidas nad talle ületohut tegid mitte hinnates tema ajaloolisi teeneid niisuguse riigi ülesehitamises, kus pangad puutumata ja hallparun maatöölise jalgas ratsutab ning wabrikandil mureta põli. Ta krimpjutab weelgi nina, aga siis asub ta „riiklisele seisukohale“ ja wõtab põlmitajatelt — riigiwanema krooni vastu.

K. Pätsi tagasiütsumise puhul kodanluse riigiwanemaks ütletamine meile, et wana arm ei roosteta! Kuid ajutise walitsuse peaministri K. Pätsi wastu oli kodanluse wahel — armu, rohkem — truudusetust. Alguses ei täinud kodanlus ei K. Pätsi mobilisatsiooniga ega rewolutsiooni käskudega. Siis kui K. Pätsi löbgi algab Soome palgaliste toetusel neid käskudega wägilgelt teostama hakkasid, pani kodanlus maa-

konnewalitsuste kaudu vastu, mis tundub küll ajutise walitsuse komisjaride pärast päewakorrade tõi. Ja asutawa kogu walimistel asuti K. Pätsi ja maaliidu tõrwamisele. Walimiste tagajärjed panid mõnegi sotsialdemokraatlise kehfenpüüsi uskuma, et see kodanluse kuu nüüd ikka tõesti ära tõrwatud on. Maaliit on furnud! — kiltas A. Rei „Sotsis.“

Asutawa kogu kestel õppis Eesti kodanlus nii mõndagi juure. Digem on ütelda, et talle asutawa kogu kestel alles ajudeni ulataski, et ta klaks on, et ta kodanlus on, kellel omad erihüwid kõgilalabel, mis igas tükis töörahwa huwidega terawas wastolus on.

Pealiskaudselt waadatuna paistab selles wastlause, et töörahwas asutawa kogu walimistel sotsialdemokraatlike pettuse ohwriks langes, riigikogu walimistel aga — kodanluse pettuse ohwriks. Kuid misit wastlausest selles ei ole. Sest joiwide kodanline poliitika oli nii ütelda ettewalmistuse kooliks, et töörahwale täiswerd kodanlisi kärkseid pähe ajada. Iga Ait ja Rei on Pätsi idu. Poliitiline surwe hoidis ära, et kommunistiline agitatsioon laiadesse hulladesse pääsedes neid idusid surmaks. Edjaseaduste ja mahalastmiste demokraatia triiphones wõrsus sotsialisamaalsusest puhas kodanline isamaalsus; waledpetusest, et sotsialistiline revolutsioon enne aegne olemat, wõrsus tõusiku waim töörahwa seas „Soomuse“ — tegemise taud wiis sajad tuhanded inimesi kodanlusele hääletama. Kindlastage eraomanduse puutumatus! Andke meile wabadus iseseiswateks majapidajateks tõusta! — see oli riigikogu walimistehüüd. Kuid see parempoolse kalbumine on lõpu algus.

K. Päts istub küll selle Saksa partei otse-

kohehes naabruses, kes meile riigikogu valimistel „odawat“ valitsust lubas. Kuid poolproletaarlased nüüd „odavalt“ enam kodanlasteks tõusta ei saa! Kuum on kitsaks jäänud, sest teised on juba ette jõudnud ja alganud on nõrgemate töusitute langemise hooaeg — waranduseta proletariaadi kihildeste tagajälgimine.

Sõda, barakkid, Põhja-Lääne armee moonajad, Wene ajast maha jäänud materjaalid on kas otjas ehk oma omaniku juba leidnud. Mõisate jagamine on seismas. Mõisale on tulnud miljonärid ja pangad ning aktsiaseltsid. Mehitest, kes endale „loomust“ teeb mõnest barakst — aktsionäärini ja ajutise valitsuse peaministri Pääst — riigivanema Päästini. See on tee, mis Eesti kodanluse kapitalismi ja oma riigi ülesehitamisele ära läinud kahe lühikese aasta jooksul ja nüüd astume „modern kapitalismi“ ajajärku, kus Tallinna kõrge president riigivanema aujärjele asub.

Kas meie wälte Eesti ei ole ikka veel küps sotsialismile, herra Aiti! Wõdi on Teil sellele töusitu kandidaatile, kes Tallinna „kindlustatud piirkonnas“ loomust otsib, veel mõni barakk või peremeheta kroonuvara kätte näidata? Wõdi on teie Rõstneril veel kellegile üks litsents anda? Wõdi on teil veel mõisaid jagada? Wõdi arwate, et kodanlusele selgroogu saab teie kõnebest?

Riigikogu walimised olid Eesti kodanlise töusitu hõiskepäewad. Kui see põhimõtetest lage ja räpane piffirööwit oma ärawalitud mehe pähe krooni ei pane, siis muidugi mitte jellepärast, et ta Aiti demokraatiliselt wäited riigikorra suhtes omaks oleks wõtnud, waid jellepärast, et üks lullast kroon rohkem maksab kui kolme Eesti markade nimepidine hind loflu. Eesti töusitu riigipeal tuleb küll leppida Millit Mallita odawa kalossiga Simonlatti seri tagawarast. Kui see on demokraatilisem ja wastab ka lofluhoidmise põhimõttele, mis Brüsselis wälja kuulutatud.

Riigikogu seitswuspäewad saawad olema suureks pettumuseks kõigile „kodanliselt mõtlewatele töötajatele inimestele.“ — Elufallinemine wõtab mitu töusitukihhi haljalt okfakt. Waba kapitalistiline wõistlus murrab nõrgemad. Mitmed „põliste“ reutnikude kihid ei jaska „iseiseiwate“ majapidajatena jalule jääda. Gurra-ismaaalus muutub hammaste kiristamiseks. Poolproletaarlustes kihides kustub lootus „iseiseiwaks“ tõusta. See toob töölisklassi juure tagasi need töörahwa kihid, kes ühes kodanlusega läksid.

Kas ei ole töölisklassile mitte ükski, kas R. Pääst wõi keegi teine saab kodanluse riigipeaks? Mõistagi, et see ükski on ja hullemat ju ei saa tulla kui juba olnud on! Kas saab riigivanem R. Pääst peaministri R. Päästi üle trumbata wõi Hellati wõi Jaan Lõnisoni, kes Purrilt sifepoliitikat õppis!

Uga R. Päästi „walimine“ riigivanemaks on wäljakutse töölisklassile.

Töölisklassil tuleb see wäljakutse wastu wõtta. M. R.

Uus ajajärk.

Tallinna Ametiühijaste seestööwafogu nimetirjades riigikogusse läinud rühm nimetas ennast Eesti kommunistlikuks töölisklassi rühmaks.

Selle teadaande mõju oli nähtawasti wäga suur meie kodanliste parteide peale, sest tööerakond pistis lohe tühendamaks, et wüüd on kate langenud, mis juba ammuigi lädi paistis, ametiühijused on endid kommunistlikeks tunnistanud. Püüdnud ainult weel Purril appipööramine, kes kõik kommunistlikud ametiühijused pogrissse pistaks.

Meie teame juba juba ammuigi, et kommunisti tont see on, mis kodanlusele hirmuudinud üle ihu ajab, südamet põwbritama paneb ja muudid miti unise Eesti kodanluse wõnnud kodanluse kiritamini sunnib kaswama.

Töölisklassile teeb see aga wähe muret, mis kurnaja temast arwab; nii ei wõi see ka põrmugi meid heidutada, kas kodanlus meid selle eest kiidab wyi laidab, et töölisklassi ehitajatel julgus oli ennast kommunistlikeks töölisklassi rühmaks nimetada. Meie aga komsateerime siin, et Eesti proletariat, ja eestlased Tallinna proletariaat, wisa wõiluse järele, mis paremaid töölisklassi kogelasi ohwriks wõudis, sundis meie töusit-kodanluse töölisklassi wõitluse mõju tunnistanama, sest wida sagedamini Jõborst ja Raadi mõisa krunnisaangu sündmusel tõudusid, kus töölisklassi wõitluse, joda wõdja maks muutus pind, kus kaswas ja tugewnes töölisklassi jõud, nende organisatsioonide sikkus, mida et murdnud libeelsne sotslega Pagarit wulitfa piinakambriid.

Eesti töölisklassi wõitluse, tõi oma paremad seltsimehed ohwriks, ja nüüd nende langenud seltsimeeste igameheks mälestuseks ja tunnetuseks needmiseks kerkib konnunistiline töölisklassi rühm keset kurnajateklassi ehitajate loagu, et sealt oma wõimjat häält kurnajatele kuulda lasta.

Ja kui kurnajate ajalehe järele meie kaadikute seas „üks wähe aramehelik hügk-lante“ püdamat olema, siis tükente mehe, et kommunistiline töölisklassi rühm veel suurem hügklane on kurnajate kogus. Sel hügklasel purubub wõitluse herra-mehe wõimuse ja „wõitluse kumbes“, kuid need on kurnajate

igmadusjad. Nad omantatava neid salongides, ballidel ja kõrjedel, kus wastastikku petmine ja filmakirjalus esimesel kohal.

Töölisterühmal on oma „salongid“, kus ta täiesti kodus ja kus ta liikumist, illesastumist põnewusega tähele pannakse, need on tööliste hulgad.

Ja kui kodanlus, hirmujudimad jüdames, selle peale mõtleb, kuidas ametiühjuse este tajatel julgust jatkus emast kommunistlikeks rühmaks tunnistada, siis täidab see kõmm tuhandete kurnatute jüdameid rõnuga, nad hirmewad, et mis ajajärk on käes, mis tööliste wäsi wabadusi toob ja neid wõitluses kurnajate wastu ühendab.

Loetuspunkt on loodud ja see on kodanlike parlamendi kõnetool. Töölisterühma tegewus parlamendis ei wõi olla mingisugune ülesehitaw töö, sest juba see waculik enamus, kes riigikogus tööliste esitajad hirmitab, hirmitab meel jöledamalt selle töö üle, mis meie saadikud tahakjüde teha. Ja mis wõiks neil tarwis olla?

Müüda, et tööliste kurnamine lõpetataks? Wõim töörahwale antaks? Kuid, seda ei tehta parlamendi kaudu. Rahe waculike klassi — proletariaadi ja kodanlike — wahel ei ole keskced, on ainult leppimata wõitlus elu ja surma peale.

Ja kui tööliste esitajad pääsesid kurnajateklassi peastaapi, siis mitte selleks, et seal hakata tööliste kurnamise operatsioone juhina, waid revolutsioonilist tööd teha. See tegewus riigikogus on revolutsiooniline agitatsioon, riigikogu kõnetoolist wastaste paljastamine, rõhutute aateline ühtestitmine, nende „demokraatlike“ pettekujutuste halast kishumine, mis ikka meel ihcaranis mahajäänud maakondades hullkade poolt uskumist leiawad.

See tegewus aga peab niihästi sees — kui wäljaspool riigikogu siindima, sest need hulgad, kes demokraatlike pettekujutuste winguis waculewad, niitwad kaewandustes, töötodades, põldudel, alades weriseid piisaraid oma wiletsuse üle.

Sii algabki töö tööliste hullkade ja töölisterühma wahel. Kommunistiline töölisterühm ihelst poolt, paljastades kurnajate kawalaid plaane, mis need sepitsewad, kui nad „demokraatlike“ seadusi töörahwale wälja annawad, tõstas rõhutute eest selle kätte, mis kodanlike wõitwõlida warjab. Teiselst poolt, paljastades kurnajate tegusid, ühendab töölisterühm oma ümber kõiki, kes wõitlus on demokraatlike wõitwõitlus korwale puhuma ja wõitluse ridadeste astumata tööliste klassi õiguste eest.

Kommunistlike töölisterühma saadikud ei jää jostide kõmbel lamama neile pehmetele sohwardele, mis kodanlus neile riigikogus pakub, nad jääwad ikkagi tööliste hullkadesse, nende häbade ja wiletsuse esimesteks kuulutajateks, mis töölist rõhuvad; selle wõitwõlida ja tooruse wastu esimesteks protesteerijateks, millega tööliste müüdmisi maha surutakse.

Süde töölisterühma ja tööliste hullkade wahel peab muutuama elawaks läbiakimiseks.

Tööliste organisatsioonid, ihcaranis maad tööliste ühised omalt poolt, astugu töölisterühmaga ühendusesse. Müüdku saadikuid aruandma riigikogu tegewusest kõnekoosolekutel. Pööraku nende poole sel juhkuumisel, kui kodanlike wõitwõitlus ametiühjude omawoli töölisterühjuse tegewuse wabadust rikub, wõi jäuredat omawoli tööliste organisatsioonide tegelaste kallal tarwitab. Igal pool, kus surwet tööliste peale awaldatakse, seal peawad olema töölisterühma saadik ja tööline ihkeskoos selle wastu wõitlumas.

Lai tegewuspõid awaneb töölisterklassi ees, j. o. wõimalus kõiki jöudusid organisceerimistööle pühendada, pimedamataste maakondadesse klassiwõitluse walgustawat jädet kanda ja mitte ainult jorades, waid ka tegudes kodanlike ühtsõnna ja tema sotsiaalistamaaliste sabarakkudele hukatust kuulutada.

Astugu iga klassiteadlik tööline wõitlumas tööle!

Töölisterklassi wõitlumis ülesanne koguustab teid!

—s.

Nuulutawad termi.

Riigikogu kokkuastumise eel käisid kõigist kodanlikest lehtedest kurnwad helid läbi.

Riigikogu esimene koosolek oli massilist eurhlik wõimetus, kus aima ihje roopuga juhatatus ära waliti ja siis wuttuga laiali minodi. Kurnajad ei aruastanud müüidse kogu awamisel ei pidulikkust, ei pühalikust, kui maha arwame „jumalateenistuse“ riigikogu awamise puhul.

Meie teame, kui wäga ihaldab kodanlus pidulikkusega hilgada, et oma „euroopalist“ ihelõnnu igal parajal juhtumisel wälja lasta paista. Kuid riigikogu awamine oli kurnem kui Güri Wilmsi matkus. — Caesar, morituri te salutant! (Caesar, surmale niituejad kerwitawad sind), miit ümber tõstas müüklawu joru maakõudu „Kõigist“ kuni „Goffi“ peatoimetajani.

Genfi konverentssi jalahoop ei olnud walus mitte Eesti diplomaatile, sest wiimased jäid oma päewarahad auksasti kätte, waid mõru on see jalahoop mete tõusit-kodanlusele, kes oma arwed kõik rahwasteliidur wen-nafikku abi peale rajas ja kinnised kuud selles õndfas lootuses rahwasteliidur äärmä-moorilt jänuitusewala wähendajat wotas, kuid niid korraga abi asemel soowituse sai surmawat aborti enefe kallal toime panna.

Kodanliste riikide peresfe ei wõetud noorukest mitte wastu, waid sõnuti: aita ijeennast!

See kurbtuse joon ei lahkun meil kodanluse juu ümber. Seisuford tunnistatakse „saatuslikuks“ meie wabariligile.

„Päewaleht“ soowitab igatühte oma jõuraajusest kokku koguda ja sellega niisama kokkuhoidlikult ümber käia, nagu iga penniga meie riigi majapidamises. Ei wõi ütelda, et „iga penniga“ meie „riigi“ majapidamises just kokkuhoidlikult ümber käidaks, ja kui „jõuraajusega“ ka niisama kokkuhoidlikult ümber käidakse, siis on kodanluse kraam tõesti räbal ja surm pottis.

Niiki ähwardawat majandusline kokkulaangemine, päästa wõiwat ainult see, kui kõik riigikodanikud oma jõu kokku wõtaksid, et majanduslist elu jalule aidata.

Kuigi suurt lootust aga nende „kõigi“ riigikodanikkude peale et näi olemat, sest St. Nst, see kodanluse meeleolu tõusu ja mõõna baromeeter, ähwardab „Sotjisi“ neid nägemata waenlasti, kes Eesti riigi langesmises jiiidid olemat. Kuist wõttis Nst korraga niid selle surnumatja tooni, kui ta tõendab, et Eesti riik wõib kaduda, kuid „jäljed“ jääwad ikka järele.

Eks see toon ole pärit nende „politiliste parteide“ läbirääkimiste tagajärgedest, mida juba riigikogu walimiste tagajärgede väljakulutamise päewast peale peetakse, mis aga siamaani rohkem pole annud, kui ainult jeda, et „erapooletu“ „Päewaleht“ soowitab rohkem kokkuleppimist ja hädaohust arusaamist.

Kui asi ainult „kokkuleppest“ oleneks, siis oleks juba see „stabili“ walitus loodud, millest Genfi sõites räägiti. Sest, mis on kodanlusel omawahel kokku leppida? Kuidas töölisti kurnata, klassiwõitlust maha suruda, selles asjas ei waielda kurnajate wahel. Siin aga peistsewad nende läbirääkimiste hõõre all sügawamad põhjusjed, ja see on majandusline pankrott, mida warjata taunem asjata ka kodanluse meelest.

Õpõlumehed panewad ette tingimist,

mis Eesti riigist ainult „jäljed“ järele jätaks ja see'p see ajab „Sotjisi“ wihale.

Kodanlus nuusutab torni, mis ähwardab ka papist maja ühe puhanguga ümber paisata.

See majandusline umbhõlm, mille lahtharutamine rahwasteliidus pidi jündima, on niid weel mitmekordsemaks muutunud, ja niid küsiwad mete liiwalejooskumid poliitikamehed: kes weeretab selle kiwi hama ukse eest, et sealt warju wõiksime leida.

Jah, kodanlus on umbkätawas, sellest umbkõttist ei päästa teda ei riigibogu, ei „jõuraajusest“ kokkuhoidlikkus, waid selle umbkätawama waiub läbi proletariaat, see kurnajateklassi tõsine hawakaewaja. Kuid lastisele wulitusele ei lähe siis enam kodanlus, waid töölisteklassi walitsewa klassina. Ja sellest nuusutabki kodanlus torni.

—3.

Raudtee tariifid, tööliste palgad ja kodanline majapidamine.

Uueks aastaks rõdumustas teedeministerium linna ja maarahwast „seletusega ajakirjanikkudele“, et — sõidu ja kaubawehindade tõstmine „mööda pääsemata“ olemat. Teedeministerium kawatses seepärast hindade kõrgendamist 100 protsendi wõrra tõsta, s. o. raudtee pileti ja kaubaweo hinnad tõuseksid kahe kordseks. See oli ju unikuul, kui need hinnad kolme, nelja ja viiekordseks tõsteti. Siiski on teedeministeriumi seletust mööda raudteed läinud aastal 175 miljoni puudujääki annud, millest 90 miljoni on erakorraline wäljaminek (remont), 85 miljoni aga puhas puudujääk. Puhteksploteerimise kulufid on olnud 300 miljoni, jeda mööda on raudteedel iga 100 marka kulude kohta umbes 74 marka sissetulekut olnud, puudujääk — 26 protsenti. Kui aga tariifisi terwelt 100% wõrra tõsta kawatsetakse, siis näitab see, et teedeministeriumil „lootusi“ on, et raudteede sissetulekuhallitad, s. o. wedu ei kaswa.

Teedeministerium teeks tänuwäärt töd, kui ta awalbaks arwud selle kohta, kui mitu weokauba puuda tuli 1919. ja 1920. aastatel iga weduri kohta? Kui mitu wersta tegi iga wedur? Kui mitu puuda ja wersta tuli iga kaubawaguni kohta? Kui mitu tödõdimelist wedurit ja kaubawagunit oli samal ajal? mitu tundi je wersta tegid wedurid töö-päewa kohta? Nende andmete awaldamine oleks puudujäägi peapõhjuse awaldamine, sest — on wäljaspool kahilust, et raudteedel on wähe wedu.

Ja wäheje weo põhjus on juba teada: liitriigid, jeda Eesti kodanlus oma wägewaks

liitlasteks vähemast kummi Genfimi pidas, blokeerivad nõukogude Wenemaad tegelikult edasi. Sellepärast on transiitkauba hulk väike. Ja sellepärast on raudteede puudujääk suur. Liitriikide Wenemaa-waenulise poliitika peab Eesti töörahwas raudtee tariifide tõstmise kaudu omast taskust välja maksma.

Tuleb aga küsida, kas muudaks asi siis tun-tawalt, kui ammuoodatud kaubawahetus kapitaalistlike maailma ja Wenemaa wahel unesti algab? Me peame selle küsimuse juure wäga kahtlewalt asuma. Sest Moskwaaga — Wenemaa südamega Tallinna raudteehendust ei ole. Läti sadamatel aga on see ühendus. Wenemaa raudteede seisukorda arwesse wõttes ei wõi oletada, et kaubatransport üle Peterburi sise-Wenemaale kuigi suur saats olla. Tuleb sellega rehtendada, et Tallinn — Peterburi ja tema piirkonna eel-sadamaks jääb. Kuid siin on Tallinnale esimeseks wõistlajaks Peterburi ise, sest Peterburi sadam ei ole mitte aasta läbi jääs. Teisets wõistlajaks aga on Soome sadamad. Need kes neljat aastat Eesti kui „transiit-riiki“ rajawad, teeksid sellepärast igatepidi wõistlikult, kui nad tsuari teedeministeeriumi arhiivist järele waataks, kui suur wõis nende Põhja-Lääne raudtee-otsakeste weda puudade ja werstade suhtes olla. Väheb wiist weel hulk aega ära enne, kui wedu nii elawaks läheb nagu enne maailma sõda oli. Nende andmete põhjal aga wõiks välja arwata, kas wõiwad Eesti raudteed Eesti riiki kui „transiit-riiki“ üle üldse ülewal pidada? Siis tuleks ometi tõrd arwude (aga mitte kodanliste kõne- ja julemeeste jutu) peal põhjener selgus, kas jaksawad raudteed Eesti ära toita? Tänni peame meie küll weel alles raudteed toitma ja neid, kes raudteel metsa, lina, wilja wedades wäga rikkaks lähewad. See selgus annaks päris arwude peal põhjenera kindla teadmise, mis pudrumägedid tulewik meile toob...

Tariifide tõstmise wajadust põhjendades nime-tab teedeministeerium peapõhjuse na küt-teaine tallinemist. Puude kantsülla hind tõusnud 2400 marga pealt 6000 marga peale. — Riis-roopaline raudtee (ta on eramandus) paluwat aga luba tariifist 150% wõrra tõsta, sest töö-kiste pall olla terwelt 18% wõrra tõusnud (40% põhipaigast). Seejuures näeb „susla“ walitsus ette, et küttepuid kantsüld 7—8000 margani tõuswat. Miks ei kihuta wedurid odawa põlew-kiwiga? „Susla“ kohta teatab teedeministeerium, et kaewandused jaksawad ainult 2—3 wagunit päewas anda, kuna waja on 18—20 wagunit. Riigiraudteede kohta ei too teedeministeerium arwusi, aga — kuna ta puude tallinemist tariifide tõrgendamise tähtsana põhjusena nimetab, siis peab arwama, et ka siin lugu umbes niisama on. — Miks ei munda kiviise peale üle? Kivi-süsi tulewat kats torda kallim kui puud.

Mii siis: kallid puud on — kallid tariifid.

Agas — riigil on ju oma kütteinete kesko-mitee olemas, kes raudteed puudega warus-tama peab! Kas on metsatööliste pall kolme-kordseks tõstetud, et puude hind kolmekordseks on tõusnud? Londoni turul on puumaterjali hind enam kui 50% wõrra langenud, siin aga ei lange kantsülla hind mitte 2400 marga pealt 1200 wõi 1000 peale, waid tõuseb 5—7—8 tuhandeni! Waat, see on üks wäike osa sellest hindade langimise pildist, mida Eesti kodanlised lehed juba teist-kolmat kuud kõige suurema häbe-matuslega oma lugejatele ette maaliwad!

Kuid lugu on kirjeldamata jõe, kui me arwesse wõtame, et 1) metsatööliste palgad ei ole sugugi tõusnud; 2) et tõusnud on metsa-hinnad selle tõttu, et metsamorbdöörid metsaoksjonitel palawikusarnaselt üks teisest üle pakuwad.

Te küsite, mis puudub see asjas? Kas riigil ei ole metsa küllalt? Kas riigi kütteinete keskkomiteele ei jattu riigimetsadest?

Parunite metsad küllid üleni riigi omandu-seks. Agariigi kütteinete keskkomitee ostab riigimetsa põllutööministee-riumilt oksjonitel spekulantidest üle pakudes. See ajas puude hinna, mis raudtee tarwitab, mitmekordseks ja sellepärast tahab teedeministeerium tariifist mitmekordseks tõsta. Teiste sõnadega: raudtee pileti ja woraha hind määratakse metsaoksjonitel ära spekulantide poolt. Sest — mõistke seda, kommunistide diktaatori õpetusest ära rifutud töölistes, et kõik asi peab demokraatiline olema! Demokraatlike ühedi-gustuse alusel peab kütteinete keskkomitee oksjonitel metsamorbdööridega wägipulka wedama ja Eesti töörahwa kõhu pung peab selle kulud maksma!

Mida see muinasjutt tähendab? Kas on see ilmsi wõi on see delirium?

See on „paruni selgroo murdmine“!

Mäletate, mis kõnesi siis sotsid ja tööra-konna kuldsood asutawas kogus pidasid, kui parunilt mõisaid ja metsi wõtma mindi! Siis üteldi: ajajärk on niisugune, et sotsialistiline pööre on enneaegne, aga kesaja jäänuseid häwi-tada on just paras aeg. Ja peeti kõnesi parunite selgroo murdmisest. Riiud on ilmsiks tulnud, et „parunite selgroo murdmine“ tähendas Eesti kurnajate selgroo kaswatamist. Need metsaoksjonid on üks neist paljudest abi-nõudest, kuidas kapitalimehi sigitada, et Eesti töörahwal oleks, kes teda kurnaks. Ja sellepärast peab riigi kütteinete keskkomitee riigilt metsi ostmal. Selle kohta teatas hiljuti „Waba Maa“, et — kuna metsad oksjonil kütteinete keskkomitee kalliks lähewad, siis — mis teie arwate? Hafatakse talle metsi ilma oksjonita kätte mõõtma? — eil siis on kütteinete keskkomitee oma üheksaast tuhandest metsatöölisest 5000 töölt lahti lahti lastnud! Siin see

selgroo kasvatamine avalikuks tulebki. Endisei tööliste arvu juures ei jaksanud kütteainete kaitsekomitee nii rohkesti puid valmistada kui riigile vaja on. Nüüd läheb asi „eralgatajate“ kätte. Pakkumised kinnistes ümbriftudes saatal. Waba kapitalistiline mõistus marobõrde wahel, kes omawahel kofku mänginud, et küttepuudega kroonut kooridal

Jah, herrad ministrid, parajal ajal lastakse 5000 metsatöölisi lahti! Pariisi „Silwa“ ja terve metsamarobõrde riigement peab ometigi oma kofkustatud metsale uue ostja omas riigis leidma, kui endine ostja — London — poolt hindagi ei paku. Niisugustes oludes on muudugi waja 5000 metsatöölisi lahti lasta! Mõistame. Ja Eesti töölisteklass teeb sellest kõit tarwilikud järeldused.

Teedeministeerium põhjeneb tariifide kõrgendamise wajadust weel sellega, et tariifid ei ole tõusnud wastawalt teiste ainete ja eestlakt ruffipuuda hinnatõusuga. Ta seletab ajakirjanikkudele: „Üleüldist elutallidust filmaspidades on praegused raudtee tariifid ennesõjaaegsetest waga palju madalamad. Enne maksis 3. klass Tallinnast Wälta 3 rubl. 50 kop., s. o. 3/2 puuda ruffi jahu. Nüüd maksab see sõit 165 marka, mis kõigest umbes 10 naela ruffijahu hind on.“

Kui toredasti see ministrii juust kõlab: üleüldist elutallidust filmaspidades — tuleb tariifid kõrgendada!

Miks ei ütles herrad ministrid kunagi: üleüldist elutallidust filmaspidades — tuleb tööliste palga kõrgendada!

Töölise päewapalk enne sõda oli umbes 1 rubla, ennem wähem. Töölise päewapalk oli siis umbes üks ruffipuud päewas. Teedeministeeriumi andmetel maksab praegu 10 naela ruffid 165 marka. Kas saab raudtee tööline 165 marka päewas? Herrad ministrid, kui suur on raudteetööliste keskmise päewapalk? Kas saab selle eest 6 naela ruffid osta! Teedeministri arutusi tariifide pealt tööliste palga peale üle wies tuleb, et raudteetööliste päewapalk peaks praegu mitte alla 700 marka olema. Siis saaks tööline ainult seda, mis ta enne sõda sai!

Siit selgub, et see sugugi liialdatud ei ole, kui Tallinna töölistel augustis 396 margalist päewapalka nõudes streititsid.

Kuid teedeministeeriumi majandusteadlik tarus on weel teiseski mõttes tähelepamuwääriline. Elutalliduse pärast peab tariifid kõrgendama. Aga — kas ei ole tariifide kõrgendamine ise mitte üks elutallinemise põhjustest! Kas juuni-kuu tariifid ei halkanud tohe elu kalliks ajama. Nüüd tahetasse seda korrata. Ja siis —

poole aasta pärast leiab teedeministeerium uuesti: üleüldist elutallidust filmaspidades tuleb ju. Herrad, kas teid peab ikka tõesti päris tõsiselt wõtma!

See nali läheb töörahwale kalliks maksma.

Tariifide kõrgendamise kawatus on weel üheks tõendusets, et kodanluse majapidamine Eesti majandust lammutab, kiiskiust suurendab ja et kodanluse meid umbtanawasse on wiinud, kust ainult töörahwas maa ja rahwawälja wiia võib.

M. Näär.

Kuidas wõidelda walge terrori wastu.

28. detf. mõistis walge Ungari riigikohus endised rahwatomisjarid surma ja muist eluagsele sumitõõle. Ifegi meie „Sots.“ tunnistab, et süüaluseid ei suudetud süüdistada ei üheski kuriteos, ei üheski mõimu kurjaste tarwitamisets, waid süüaluseid karistati ainult poliitilise meel-
sufe pärast.

Ungaris mõllawa kõige metsikuma walge terrori wastu on ifegi kodanlised kihid protes-
teerinud. Rahwuswaheliste sõtside ametiühjuse tollane Internatsionaal protesteeris, protesteerisid äraandjate „töölisteparteid“, walge walitfufe wereorgijaid püüdis ohjastada ifegi wana Euroopa teadufemeheid, kirjanituid, kunstnikud, „seltskonna tegelased“, kes rahwatomisjaride kaatuse pehmendamist kodanluselt wõandasid paluda.

Gorthy diktaatorid jäid aga kindlaks oma walgele hirmule.

Pariisi kommuna ajal, millest tänawu 50 aastat täis saab, kaotasid töölistes mõimu wõttes kõit kodanluse poolt maksma pandud surweeadused, surmanuhtlused, sõjakohtud, piiramiseaduse ära ja pühitfised oma wõitu rõhujate üle kolm päewa Pariisi uulitatel nagu lapsed tantfides. Proletariaat siis oma diktaatori maksma ei pannud: kodanluse pangad jäid puutumata, töörahwa punawäge ei ajutatud, ühegi rõhujajuufetarwa ei kwerdatud. Kui aga endised walitfjad töörahwa uuesti jaksasid abelatesse needida, tapeti forraga mitukümend tuhat proletaarlast ära, töölisteklassist tehti küpsist, furnu-
kehade mäed topiti wangikoobastesse, mida siis plahwatawate gaasibega põlema pisteti, tapetute orjade wirnad kallati tuleõliga üle ja tehti neist kütist. Kodanluse wõidu puhul woolasid siis Pariisi tööliste kinnasofades tööliste were jõed selle sõna punktipealses mõttes. Ohwrite arw ulatas üle sajatuhande.

Igale Eesti töölistele on teada niisamafugune Soome kodanluse wõit klassifojas — kasküm-
mend tuhat tapetuid töölist, kahesakümend türmidesse ja koobastesse ajetatud proletaarlast (tööliste elawalt maha matmine, elawate ini-

meste saagimine, igasugused piinamised — need on ükfitasjad).

Geesti töörahvast on iseseisvuse kestel tapetud vähemast ka ts ja pool tuhat hinge (arvesse võtmata väerinnal langemuid). See meil ei puudu sellekohased ükfitasjad walges terroris: peksmised, piinamised, saladuslikud inimeste ärataotamised, jälebad jahipidamised tööliste peale j. m.

Sgarford ja igalpool paneb kodanlus oma wäewõimupalitsus (diktatuuri) maksma, kus tema klassiõimu waja peasta.

„Sots“ ütleb, et Ungari Gorthy bandiitide ja fadistide wereorgijad olewat wastikud ja jälgid. Miks ei ole aga wastikud ja jälgid niisamasugused weretööd Tallinna majakatustel? Ungari walgete ohwitseride otsus rahwafomifiride üle olewat kohutaw ja häbistaw sündmus, vähemast Geesti südametunnistusele, tööliste pekmine nuutibeda riigikogu walimiste eel Tallinnas, tööliste surmanõistmine, proletaarlaste weisfeks pekmine Sagari tänawa ükfitambrites, kaitsepolitseinikkude jõhkrad hirmuteod, mille üle isegi kodanlised lehed ise on hakanud kaebtusi awaldama?

Miisgunne kodanluse diktatuuri wastu wõitlemifeks joovitawad wäikekodanlised sotsialistid kokkulepet klasside wahel, klasside ühistööd, kurnaja ja kurnatawa, rõhujate ja rõhutu koos-töötamist. Enne proletaarilist revolutsiooni tunnistasid need samad jündajad proletaarilist diktatuuri. Kui aga proletariaat revolutsiooniga oma diktatuuri tegelikult uskuma pani (Benemaal, Ungaris, Baiaris), siis hakkasid need selle wastu wõitlema.

Need kes töölistele joowivad kokkulepet kodanlusega, „kainet mõistust ja järellaalumist“, on tegelikult kodanluse diktatuuri toetajad.

Geesti kodanluse riigikogusse saatis Tallinna töölisteklass oma seltsimehe, sellele kodanluse kaitsepolitsei kuus kuuli jahipidamisel teresse lastis, jala ja käeluu purustas ning kes ainult sellepärast elusse jäi, et timukad arwasid, et ta isegi ära sureb. Rujutage endile ette, herrad kaine mõistusega kokkuleppe mehed, et see purijaanlaste jahipidamine tööliste peale oleks sündinud suure töölistehulga juuresolekul. Teie, herrad, oleksite siis muidugi juuresolewaid töölisti üleskutsunud „kainemõistusega järellaalumisele“, et „erapooletult“ otjastatada kumbal poolel õigus on ja võimalikult kokkuleppe otsusele tulema.

Kui walitseb kodanluse diktatuur, siis on igasugune jutt kokkuleppest allawandumine sellele diktatuurile. Opetus erapooletusest ja lori kainest mõistusest ning järellaalumise-st tähendab päriselt walge hirmuwalitsuse toetamist. Proletariaadi diktatuur tähendab kodanluse diktatuuri häwitamist, tähendab rõhujate

wägivallla häwitamist wägivalllaga. Teisel teel rõhumist kunagi kaotatud ei ole ja kaotada ei saa.

Ungari uue weretöö puhul arwab „Sots“, et „ei jää mnud üle, kui kõigi ausalt mõtlewaid töölisti ja inimest aktiivseks wõitlusets Ungaris walitsewa walge terrori wastu üles kutsuda“. Aga miks ei ütle te, herrad sotsid, kes suhtes Geesti kohta sedasama?

Töölistes arwawad, et Ungaris walitsewa walge terrori wastu wõitlemifeks ei tule mitte ainult „üles kutsuda“, waid tegelikult selle terrori wastu wõidelda, sõjariistadega wõidelda.

—r.

Ametiühisuste kollased juhid.

Mõne kuu eest istus Londonis Euroopa ametiühisuste kollaste juhtide kongress. Kõik maailma kapitali ajalehed libistasid selle kongressi ümber, ja ei jõudnud teda küllalt kiita. Mis mehed need ametiühisuste „Amsterdami Internatsionali“ mehed on, see selgub nendest wäljamõtetest, mis meie allpool awaldame Kommunistilise Internatsionali Täidefaatwa Komite punaste ametiühisuste rahwuswahelise nõutogu kirjast, ametiühisuste kollaste juhtide üleilmsele kongressile Londonis.

„Kodanikud! Teie nimetate oma kongressi ametiühisuste üleilmiliseks kongressiks. Tõepoolest aga saab see olema kollaste juhtide kongress, kes igal sammul töölisteklassi huwifid üle-ülbse ja ametiühisuste huwifid eriti, ära annawad.

Meie teame: teie hakkate kohe kirjuma, umbes kui haawaks meie oma kirjaga kümneid miljoni töölisti, kes ametiühisustesse kuuluvad. See ei ole töölisteklassi süü, see on töölisteklassi häda, et teie herrad kollased juhid, weelgi wõite tööliste organisatsioonide nimel rääkida. Meie teame, et nende miljoni ja miljoni töölistehulgas, keda teie „esitate“, on küllalt ausaid ja arusaajaid töölisti, kes aga ainult weel küllalt organiseeritud ei ole selleks, et teid wälja wifata. Kuid olge rahulikud, see filmapilt jõuab warsti kätte. Teie olete samal määral 28 miljoni tööliste esitajad, kes ametiühisustesse kuuluvad, kui kelmid kodanlised rahwasaadikud — ütleme, Prantsuse parlamentis, Prantsuse rahwa esitajad on.

Mis tegite teie sõja ajal herrad kollased juhid? Teie olete töölisteklassi jõledamadeks ärandjateks.

Peale imperialistiliste tapatalgu lõppu teie ainult weidi muutste tööliste petmise wiisi kuid petmine ise jäi endiselt teie tähtsamaks elututjeks.

Teie aitasite rahwaste rööwliitu nõndanime-tatud tööbürood asutada. Oma hingepõhjas teate teie igauks, et rahwuswaheline tööbüroo, on

Kodanline organisatsioon ja ainult filmamootus rahvusvahelise töblisteklasi tarbeks.

Nii mõnigi teie hulgast herrad, on kunagi töbliste hulka kuulnud. Nii mõnigi on ennast harinud töbliste krossidega. Nii mõnigi teie hulgas usaldas töblisteklasi. Teie olete hirmitanud kõige selle üle mis töblisteklasi püha on. Teie olete alatult täitmata jätnud kõik oma lubadused ja andsite töblised ära just neil aastatel kui töblisteklasi saatus ohusolukorras oli. Teie — kapitalistide palgatud „töbliste leitenandid“ olete proletariadi kõige kardetavamaks waenlaseks.

Teie kogute enese ümber näputäie töbliste arestokraati, ja panete kapitali teenistusse. Seda kõige paremat, mis töblisel on, tema elustarkuse, tema energia, tema pühuse — kõik selle annate teie kapitali teenistusse.

Teie tunnete tõesti töblisteklasi tugewaid ja nõrki külgeid ja teie kasutate seda selleks ära, et kapitalisti hädasti päästa raskuste filmapilgul.

Teie olete haljale ohjale tõusnud, et oma klassi maha jalata.

Kodanlike ministri naeratus; kats sõrme, mis kõrskumingas teie pihku pistab, on teile kallimad ja armsamad, kui töblisteklasi usaldus.

Teie olete kapitali tettiõerad, kes marutõbistelt hantuvad kõikide nende peale kes teie pere-mehe pefale läheneb. Teie olete viimane kodanluse barrikaad, mille vastu hakkaw töblisteklasi ära võitma peab, et endale tee ära puhastada, uue elu, uue õnne, tõise vabaduse juure

Teadke, herrad kollased juhid, teil ei ole palju üle jäänud valitseda. Töblised on igalpool teile selga pööramas. Teie kollane 2. Internatsional, kui poliitiline organisatsioon on lõpulisult kukkunud. Amsterdamis ja Londonis pühate teie luua ametiühisuste „Internatsionali“ Teadke et see teie viimane katse luhta lähleb.

Arusaajad töblised on Moskvas asutanud õigete, proletaarlike, punaste ametiühisuste rahvusvahelise nõutogu. Mida enam teie määratsete Kommunistlike Internatsionali vastu, seda enam wistavad töblised teid sinna, kus teie päik on — kodanluse „jalgianku“. X.

Rahvusvaheline Rewolutsion.

Tõhtigi oleme kuulnud meie waenlasi kihwitsest meilt küsitawad „Kus on siis teie rahvusvaheline rewolutsion?“ Sellepeale wõime nende wastata: Ta sejab juba teie eneste filmade ees. Ta pole küll veel lõpuliselt teostatud, kuid ta walmineb iga klassiteadja töblise filmade all.

Kas oleks Nõukoode Wenemaa jõudnud kogumaailma rööwikutele imperialistidele 3 aastat vastu panna, kui rahvusvaheline rewolutsionit leel poleks mitte lõllele lõdunud; kui töbliste wastuhakkamine poleks ahwardawalt maailma imperialistide peade kohal hõljunud?

Tuletagem seda kohutawad filmapilku meele, kui Saksa imperialistlike kindralid Wenemaa Bresti rahuga wangiraudu rautasid, ja kui põhjalikult see nüüd kõik muutunud on.

Rahvusvaheline töbliste rewolutsion ei harenen laugeltgi nii ruttu, kui meie seda soowits, aga sellegi pärast lähleb ta hiigla sammudega edasi.

Miks pärast liitriike imperialistid, Prantsuse Inglise, Amerika ja Italia oma wõrjälänelise rahwaste liiduga, ei suutnud kigistada seda majanduslikelt ära kurnatud wabariiki — Nõukoode Wenemaad?

Ometi oleks need maailma rööwikute pealikul rahwaste liidus, kes sõjaliste sepitsuste ja blokat'iga walmis said, mille ohwriks tuhanded Wenemaa töblised laugesid, ka sellega walmis saanud, et Wenemaa töbliste peab kas wõdi ükshaawalt maha rajuda, milleks neil tõsine tahtmine oli, kui mitte rahvusvaheline töblisteklasi selleks tõkteid ei oleks teinud.

Euroopa ja Amerika töblisteklasi on hingeliselt Wene töblisega seotud, sest neil on niisama sugused kurnajad — kapitalistid — nagu Wenemaal enne rewolutsionit oli. See on mis töblisteklasi üleilmeliselt ühte seob.

Amerika ja Lääne-Euroopa proletariat ei ole selleks veel küllalt tugew, et oma imperialisimuse ja kapitalisimuse pead wäänata wõits, kuid ta on juba koondamas omi jõudusid, ja saab seda lähemas tulewikus korda saatma oma kodanluse juures, mida Wene töblised juba kolme aasta eest korda saatsid Wene kodanluse juures, see on: kadu kuulutama kodanlusele üle terve maailma.

Solidarised poole hoidu Nõukoode Wenemaa töblistele on iga maa proletariat juba mitmel ja mitmel korral üles näidanud, ja see on wundamentiks — aluspõhjats üleilmelise rewolutsionile.

Seni ajani on üleilmilise proletariadi ülesandeks olnud omi kodanlusi rööw-walitsusi hoiatada, et wiimased omad käed Wenemaa töblis rahwa wabariiki küllest ära wõttaks, kuid nüüd on selle asemel 3 Internatsionali poolt kodanlusele palju kohutawam ja tõsisem hädõsõna üles sättitud, ja osalt juba teiste maade töbliste poolt omaks tunnustatud, see on: „Kättega tõrjise, ja põlw rinna peale rahvuswahelisele kodanlusele!“

Megamõõda, kuid järjetindlalt asub töblisteklasi teostama seda ülesannet igal maal, mida 3 kommunistiline Internatsional tarwilitsus on tunnustanud.

Sellepärast ei tule wiist küll enam kaua kodanlusele ringi kobada, kui ta seda tõe asjana ees leiab, millest proletariat Lääne-Euroopas ja Amerikas juba waljuste tõneleb.

R. Witsutaja.

Mida peab maatöeline segakomisjonides tegema ja mida ta mitte ei pea tegema.

Tänavune segakomisjonide „töö“ saab lahtemata palju ägedam olema kui mullune. Mullused koostumised peremeeste ja põllutööliste vahel sündisid klassifõja otskohese mõju all. Maatöeline oli siis lupatud jõe „vabaduse sõja“ käinas ja peremees tundis noort võimu, mis ilusaid väljawaateid tema huwide kaitses pakkus.

Tänavu on klassifõudude wahford muutumas. Maatöölistes on tärpanud klassifõudustung. Palgarõitlus maal omandab fuju.

Kui mullune töö segakomisjonides selle tõttu pitale wenis, et kumbki pool oma seisukohtadelt ei tahtnud taganeda, siis „wenis“ tänavu see „töö“ veel pikemale, sest järelandmisi ja taganemisi oma seisukohtadelt võib vähem ette tulla.

Kokkuleppele jõuti mullustes segakomisjonides ainult neis küsimustes tööliste ja peremeeste esitajate wahel, mida seadus ära määras, kuid aastase töötundide arwu määramises mindi ifegi kaugemale. Seadus määrab aastase töötundide arwu 2250 töötunni peale, kuid lepingutes, mis walitsuse poolt kiinitatud, on igal pool töötundide arw suurem (Tartumaal 2426).

See oli „kokkuleppe“ töö, seda ei tohi enam tänavu korduda.

Survitaw on see punkt lepingutes, kus tööpäewa alguseks loetakse aega, mis algab tööliste kogumise kohast ja lõpeb töö juures kuni töötundide lõpuni.

Kui mitu tundi peab see tööline waram ülestõusma, et homikul töö juure rutata, mis kolm kuni neli wersta töökohast eemal asub? Ja õhtul peab ta jällegi niikaua töö juures wiibima, kui töötunnid lõppenud, siis tööriistad ära wiima, sealt toju kimpima sõoma ja homikul jälle ruttama, et hiljaks ei jääks.

Miisuguste tingimiste juures on igasugune töötundide arvamääramine ülearuue. See on hõrwitus tööliste üle. Tööliste esitajad peamad nõudma, tööle mineku ja töölt tuleku aeg arwatagu tööaja hulka.

Edasi tööliste esitajad peamad neid wastolusi maatööliste hulgas wähen dama, mida suurendada piüawad peremehed. Põllutööliste kategooriatesse jagamine on üks kurnamise abinõudest ja ühis-tunde lõhtumise kaitsetest; mis juba mullustes määrustes läbi wiidi. Mis tarwidus on põllutöölist kategooriasse jagada? Ainult üks: et nõnda nimetatud liht tööliste kulul seda maha wõtta, mis õppinud töölistele rohtem maksetakse. Ja maal loetakse l. kategooriasse sepad, puusepad, karjarawitsejad, ll kategooriasse põllutöölistes ja kolmandasse üksitub teenijad.

Uga ets tööta need kolm kategooriat kõi ühtemoodi, olgugi et igaüks oma eritõõd; teifets, tarwitawad ka kolmanda ja neljanda kategooria töölistes niisama palju toitu oma ülespidamiseks, kui esimise wõi teife kategooria töölistes.

Miisuguse tööliste poolitamise wastu tuleb meil wõidelda, sest see ei wiie meid palgatõõ ära kaotamisele lähemale, waid killustab ainult jõudusi. Tööliste esitajatel segakomisjonides ei tõlba kategooriate süsteemiga mitte wälja tulla, waid tuleb nõuda ühesuguseid elamise wõimalusi igaühle, ainult see ühendab laialised maaproletariaadi hulgas üheks pereks palgarõitluses. Niisama peamad tööliste esitajad kindlaste peremeeste ettepanefute wastu oma ettepanekuid seadma, kus piütakse naistöolist kolmanda ja neljanda järgu töölisteks teha. Tööliste liikumise ajalugu näitab, et wabrikutõõstuses naistöõõjõudu just sellepärast tarwitama hakkati, et ta odawam ja sõnakuulelikum on, kui meestööline. Sellega suruti naistöõõlise abil meestööliste nõudmisi maha. Ka maal kordub seefama lugu. Meestööline on palju nõudlikum, naistöõõline, tundes ennast maha jäetuna, alandab peremehe tujude alla, arwates, et egas minu eest ifka keegi wälja astu.

Maal naistöõõlise ühemääriliseks arwamine meestöölistega kijub kurnaja käest selle sõjariista ära, millega ta klassifõitlust lõhub tööliste ridadesse lahtpüüdeid kiitwab. See on jälle ülesanne, kus järelandmisi ei tohi olla.

Kõige raskem on muidugi totku leppida palga küsimuses. Kuid peab üleüldse iga küsimuse juures wähem selle üle mõtlema, kas kokkulepe wõimalik, wõi mitte. Tähtsus ja tarwilik pole palgarõitluses kokkulepe, waid see, et palgaküsimus nii on ülesseatud, et ta tööliste hulkasi selle makspanemiseks kaasa kijub. Meil pole tarwis jõe kumbel ütelda, et enne organifeerigu endid töölistes ja siis alles alustagu õõitlust oma seisukorra parandamiseks. See on kodanuse agentide seisukohi, kes kurnajale wõimaldawad töölistest wiimase elujõu wäljairumist. Tööliste organifeerimine ja kurnajatekl elumõnufuste arakstumine sünnib õõitluses ja selles õõitluse protsessis kasvab ja kofub töölisteklassi hiiglaseks.

Wõõdalainud aastal wiisid maatöölistes ojalifelt läbi natkraal palga maksmise wiisi. Tööliste nõudmistes oli üks wiga, mis selle naturaal palga mõju märkfa wähen das. Mõnti näit. kartulite ajemel kartulimaad, siis linamaad, lehmapidamist jne., mis aga kaugelki neid nõudmisi ei täida, mis töölistele annaks natuuras nende ainedes, saab tööline peremehe põllufertwalt nigela maalapitefe, mida selle ühe waba päewaga kuus ära peab harima, kuna see põllusaal oleneb esitets, põllumaahedufest ja teifets põllusaagi aastast üleüldse. Jääd aga siis põllutööline oma „laagiga“ nälga, siis parastab

peremees pealegi, et ei osanud harida. Miks peab siis põllutöölise peremehe wiletsaid põllu siilusi „harima,“ kas ainult selleks, et nälgida tunda? Kuid tööline orjast peremeest selleks, et oma palka täies wääratuses kätte saada, mitte aga juhuslike palga pärast.

Sellepärast ei ole see sugugi maatöölise huwile wastaw, kui töölise ehitajad segatöömiskomisjonides jällegi esineksid niisuguste margariiniliste nõudmistega, nagu seda möödakäinuud aastal tehti.

Tööline ei pea mitte asainena nõudma linamaad, waid naturas päris lina, naeltes ja puudades, nagu see norm töölise tarwitustele wastab. Mii igas tüsimuses „margariini“ asemel nõutagu aineid.

Töölise ehitajate ettepanekud segatöömiskomisjonides oleks siis peajoones:

- 1) töötundide arwu kindlaks määramine aastaks!
- 2) tööpäewa ülemäär olgu 8 tundi;
- 3) ületunnitöö ülemäär kindlaks määramine;
- 4) töötasu maksmine tervelt naturaalsel palgal (ainetes);
- 5) põllutöölise liikide (kategoriate) ära kaotamine;
- 6) nais- ja meestöölise palk olgu ühesugune;
- 7) töötaja ja palga lepingute ühikustamine ülemaaltiselt.

Peale selle on terwe rida vähem tähtsamaid punkte, mis lepingusse üles wõetakse ja mida mitte vähema energiaga ei tule kaitseda. Peetagu laialiste töölise hulladega kõige lähemat ühendust, neid aktiivselt toetama kutjudes, kus töölise nõudmised tähtsapanemata jäetakse. P. S.

Mõned ääremärkused demokraatlike leaduste kohta.

Meie „demokraatlike“ wabariigilise peremeeste hiielgawateks kõnnumõrbiteks on terwe rida igasuguseid seeriaid — reforme — olnud, millest üks siglasem, demokraatlikem ja sensatsioonilisem on mii hästi wäljamaalastele kui ka „pärismaalaste“ waatlejate suhtes.

Üks neist sarnasest sensatsioonilisest seeriast meie riiklises kõnendil on kaheksat aega „õhkehene warandusline sissetuleku maksu“ sissesead olnud. Teinasse olla peremeeste reklaami järele kõgu „demokraatlike sigluse waim“ sisse pugunud, kes kõrwaldab kõik illekohtu ebademokraatlike, mis sin sent kes suhtes ette tulnud, ja tsegi kuramitse. Teinasse olla isegi ühina kuulsa maareformiga lähedane sugulus, rääkimata miiist wälkessist parandusist.

Kuigi see seeria ei ole meel „demokraatlike“ riigilise hupimise epideemiast sead-

ustlises alusel kindi löödi, luuakse juba enne riiklises ajudes terwe rida õndsate tegewaid retseptid, mis terwe riiklises „aine-“ idee kõigile wõrdset kaela seaks, mis teeks, et warandusline sissetuleku maksu juures ei oleks et Jumada- ega Samaria- maa meel, waid ainult „demokraatlike wabariigi kodanikud“, kes maksawad omad maksud, mii kuidas tema sissetulek ja kodaniku kohused nõuawad.

Ja seepärast tõstab kõgu kodaniline ilm lärm: „Waadake töölised, kas ei pea meil demokraatia teie kasu silmas? Meie demokraatia wabastab teid sest siglusest seadust, mida teile seiwine maksuõnne õnne kaela surus. Meie toome sellega omad huwid õhriks demokraatiale, kas ei oleks ka teie kohus sedasama teha, demokraatiat toetada, seda demokraatiat, mis teile nõnda palju tulu on toonud“ jne. jne.

Kaljudi hakkawad seda kuuldes pead wanguutama, kahtlemad, ehk on ikkagi wõimalik, et kodanluse töölise huwisi kaitses? On wõimalik petepist demokraatiale? Sest silmanähtaw on see, et ta kergendab wälkese sissetuleku juures seda hirmust maksu koormad.

Õhkehene sissetuleku maksu järele maksab ju pangaherra, wabrikant, maruõõõõ jne., igauks oma maksu sissetuleku järele, mii et töölise arwele ühina wälkene summatene jääb. Mii siis wastab pealiskandjelt see seadus töölisele paljugi, waatame aga, kuidas ast siseniselt kujuneb.

Õhkehene on raske ka kõige puhtama „demokraatia“ juures sarnast õhkehene maksu sisse seada. Oletame aga siiski, et see kõrda lähed ja õhkehene maks waranduslised ja sissetulekust wõetakse, kuid sin tuleb juuba uus kiwi ette, sest praeguse seaduse õhkehene ja kõikuma rahakursi järele on wõimata sissetulekute üle kindlat kontrolli saada, pealegi weel niisid, kus waba eralgatuse tõttu igasugused spekulatsioonid wõimalikud. Kindel on, et spekulant talle oma sissetulekuid nina peale kirjutama ei haka. Oletame aga siiski, et peremehed on „wahwad poisi“ tööliseliku, meie, see on nende keeli ära seletatud kontumissini suhtes, mii mii mitmel ja mitmel korral näidatud, et nad spekulantidest kõgu saawad, neid „wälkese kina“ kõige kindi panewad, kust peremeeste pojad siis tarwitafel korral „riiklises huwides“ mii mõnegi ilusa summa sisse kasseeriwad.

Mõh, kui siis peremeestel õhkehene tõttu kõrda lähed asja mii kõgele wõtta, et wõimandit, arimehed, spekulandid, s. o. kõik

„ettevaatlikud“ mehed õhjekoheselt maksu sisetulekutele, waranduste maksu, nii et waranduse suuruse järele 100 % enam makssta tuleb, kui arvelise „õigluse“ seisukorra puhul, kas leppivad nad siis selle lahjuga, mis see maks toob?

Ja ta leiab seda, leiab, et on ainult tarvis ainetele, millega ta opereerib, hinda juurde lisada, ja meie näemegi seda tihhti, et töösturid ja äriinimesed maksude suurenemisel ainult hindasid tõstavad. Alles hiljuti kogeles üks äriinimes, et just sellepärast olla tema jumitus hindasid tõstma, et maksud olla häbemata.

Kuid mitte oma kahju kättesaamise võrra ei tõsta äriinimes ja tööstur hindu, vaid kui juba hindu tõsta, siis mitte enam? Ja selle „maksude suuruse“ ette- läände all tõstetakse juba nii kuidas tulud nõuavad. Misjulgused on aga nende tulud, seda teab iga tööline. Sellepärast näeme, et selle seaduse läbi viimisel, nagu paljudegi teiste juures, pangaherra ja marodöör ütladgi ei kaota, wähest weel wõidab. Eks- ploateerimise wabadus areneb enam fea- duslikel teel, sest nende ainete tarwitajad on ikka töörahwas. Tööline näeb siin oma wõitu — pangaherra naeratab oma „demo- kraatia“ üle, kes kõik nii targaste seadnud.

Nii on see seadus ilus kodanline seeria nende kasudes, nende huvides. Kuidgi ta küllalt „demokraatlikku iludust“ töörahvale ei pakku, on ta ometi dekoratiivniks ko- danlikele eesriidele, kus taga merisemas ja kultuurnemas töörahwa wägistamise altid hünitavad.

Kuid see pole mitte ainus, meid on tosi- maid, alates hale ja ilmkulha maarefor- miga ja lõpetades perekonnaseadusega. Üks neist on „demokraatlikem“ kui teine ja selle- pärast loodetakse oma „demokraatlikuse“ pärast koguni iiksteisega wõidu.

Teadku aga töölised, et „demokraatliked“ seadused ainult näituseks on, nagu ülewal rool nimetatud. Kodanlus ei anna oma õigusid wõitluseta käest. Sellepärast tuleb töölisklassil loobuda reformiõhkkudest ja riikliku poliitika. Omad õigused wõidab töörahwas ainult kodanlike korraldamise läbi, merises revolutsioonilises wõitluses.

Teadku töörahwas, et reform tuleb her- rasõhgu toolide wahelt ainult siis tahmas- tesse tõlkumiseks, kui see herrameestele harmilik on. Iga reform on samuti edasi — kaks tagasi. Reformidega pihiwamad kodan- lased tõuswat revolutsioonilainet warrjata ja kodanlike korra karrisemise kumbe wõigata.

Proletaarne revolutsioon oligu meie ees- märk töölijed. See sihis koondame omad read. D. S.

Pisikene wõrdlus.

Sisijõitunud „Waba Maa“ optant kirjutas 5 ja 6 numbris Petrogradi Cesti enamlaste elust pikema kirjelduse.

Kes on see optant, kes kõige asjadega kursis? Muudugi on see optant sõherdune isik, keda Piipi walituse poolt ametlikult komandeeriti Nõukogude Wenemaale igasuguste teatete torja- mifeks kommunistide üle sest Burri agentid koha peal ei jõna neid suuri nõudmisi täita mida Cesti kodanluse tarwis läheb. Nagu näha ei läinud sel „spii’il“ neid korda kätte saada ja sellepärast kukub ta „Wabas Maas“ kommunisti tolmutama. Nimelt olla Wenemaal kaks kätti kommunisti „reamehed“ ja ülemkõht? Rea- mehed“ elada nagu teisedki lihtkodanikut halwasti. Lihtkodanikute ja „reameeste“ all mõistes „optant“ muudugi igasuguseid patenteeritud ja patenteerimata Cesti, Wene ja teiste riikide walgekaartlasi, kes kui hiired oma pörandalustes aukudes wagu si peawad istuma ja nälgina sest raha kaotab oma wäärtuse. „ülemkõht“ elawat aga hästi, sest neile antakse orderitega päris naeruwäärilise summa — 300 sowetta eest kargull kasukas kätte, mille eest lihtkodanikul ehk reafommunistil (ei tea kumba liiki „Waba Maa“ kirjasaatja kuulub) sadandeid tuhandeid tuleks wälja labuda. Kes on see ülemkõht? See on revolutsiooniline töölise klass ühes oia harit- lastega kes walgekaartlaste poole üle ei ole läinud kes oma tööjõu Nõukogude Wenemaale ülesse ehitamisele pühendab. Jah, tõesti, need kelle käed rattus, saawad naeruwäärilise hin- naga riideid, tarbe ja toiduaineid. Wisan weel omalt poolt odawa hinnalise kasukale üfikud ained juurde, mida töölisklassi hinnata saab s. o. leib, ja teised toiduained, korter, walgustus raudtee ja tramwai sõit, post, saun, habemeaja- mine jne. Raha kaotatakse järk-järgult ära. Mis aga tehaks meil Cestis, järk-järgult kuuwi- takse leiwahinda, raudteeõitu, saunahindasid, korterite üüri, posti ja walguse maksu. Seda wõrrelde ei ole ime kui Cesti kodanluse ja tema agentidel suu äär wihawastu täis, milles pestiwad waleteadete patillused ja mida nad „Waba Maa“ ridadesse wälja puristawad. Töölisklass teab mis on Nõukogude Wenemaal ja mida leidub „herrasriikis“ Cestis. Wene töörahwa revolutsiooni ei saa keegi optant tasu peita kui naastelt, sest Wene töörahwa re- voluts. wõidu tagajärgi on iga sammu peal näha, ka Teie wiha pärast lillaks muutunud nägudel. Misparast? Sellepärast et seal maksab laufe mis Teid kringlisse kujuk „kes teeb tööd, see jõbb ja on laetud.“

Edasi kirjutab see „moonutaja“ et kommunistiline Internationaal pidawat leivarikkas asutus olema. Mine saa neist kodanlistest aru, alles hiljuti kirjutasid oma ajalehtedes et 3 Internationaal tähendab nalga. Kommunistid on seda ammugi toonitanud et ühinemine kolm. Internationaaliga tähendab wiletuse ja nalja lõppn, nagu näha hakkawad „Waba Maa“ mehed ka sellest aru saama. Kõigi ilmatöölistel on teada et kolm. Int. wõitleb kogu ilma rõhutat klassi wabastamise eest ja loomulik on ka see et kui proletariat walitsewats klassiks on tõusnud mil ta wabrikute, töökodade, maa ja mere omanikuts saanud, eestkätt igasuguse kurnamise ära kaotab — selle järele saab töölistelass kõigiga warustatud ja ka musta päewade jaoks kindlustatud. Tööliste riigis Nõukogude Wenemaal ei ole töölistes sotsiaalselt kindlustatud mitte paberil, waid neile jagatakse tarwilikku ainet ladudest wälja. Mitte asjata ei waju Eesti kodanluse ja Lääne Euroopa imperialistidel selg kolmest kõwerats, kui nad selle asutuse nime kuulwad, — sest kolm. Int. on rewolutsiooniliste tööliste staab ta kutsub üles rõhutada oma rõhujate wastu piiki tõstma, mille järele leib ja imimese õigused tulewad.

Ja lõpuks leiab ta et kommunistilistele agentidele maksetakse rohkem palka kui Eesti miinistritele. Sumala pärast mis jaoks siis weel peate Teie rappima kommunistidega, sest Teie himustate raha ja kommunistit maksawad rohkem, siis ei ole muud kui hakkage kommunistide agentideks. Kuid see nali ei ole nõnda lihtne, siin tahetakse ainult töölistele puru silma ajada. Karjatakse, waadake kommunistid teewad ainult raha eest tööd, kuna Teie meie käest naljapennist saate, sellepärast ei ole loomulik et kommunistide poole hoiate. Noh, selle teatega ei ütle „optant“ midagi uut, sest Piib teadis mitu kuud tagasi et kommunistid saawad 12.000 Em. kuus. Sga aus tööline Gestis teab kuidas kommunistid elawad, et ka mina weidi sellega tutaw olen siis wõrdlen seda Eesti kodanliste töusikutute palkadega. „Kaja“ nr. 8. kirjutab et Eesti saadikute põhi palgats on määratud 40 Inglise naela ja peale selle kuni 150% elukalliduse lisa. Mis ütleb see wäikene numbriraw? Seda et Eesti kodanlus ei julge oma saadikute palga arwu Eesti markades kirjutada, wõib olla et kõik töölistes ei ole börsefedeliga hästi kursis, sellepärast tõlgin Inglise naelad ehk Eesti saadiku palga Eesti markadesse ümber. Palk 40 Inglise naela teeb 54.000 Em., plus elukalliduse lisa 150%, teeb wälja kena summa k. o. 135.000 Em. Suis kuuteenistus, wõib Eesti iseseiswust kiita. Lapsid oleks siin weel ministrid platfi tuua. Wõtame nüüd ja awame pörandu aluse kommunistide palga saladused, mida kõik ausad töölistes teewad. Põhipalk elukalliduse lisa seal juures ka nuhkide wäikimise

raha teeb 4000 Em. kuus wälja, kuid siit tuleb maha arwata 1% liikmeraha ja 120 Em. punaseristi massu poliitiliste kannatajatele ja järele jääb 3840 Em. Mis teeksite Teie kui sõherduse kuu palga saakside? Sülitakside wiha pärast oma kuld hambad suust wälja. Kommunistidel ei ole palga rebedid, see norm on kõigile maksew. Ehk küsige wabriku seltistilistest kui palju neile herras riid palka maksab? Keskmise Eesti wabriku töölistes (sadatöölist) saawad samapalju kuus palka kui üks wälisesituse saadik. Wälisesitaja 40, konsul 30, sekretäär 20 ja attascheele 15 Inglise naela, sinna weel masina kirjutajad, kottade, toapoiside j. n. e. Palgad teewad kuus rohkem wälja kui 500 töölist wabrikus teeniwad.

Mis see nali kõik maksma läheb, sest maa muna on täis kiltwatus igat wärki riididega. Et ole nii kallid „Waba maa“ wolid. Soowitan et töderakond omale hea malga muretskts, millega oma kasutast kirbud wälja kloppts sest et nad teie kalli puhta trüitpeju ära mustawad, sest kommuniste ja Nõukogude wenemaad maha tehcs määrati ainult iseendid.

Kah optant.

Kiri trellide tagant.

Wikema wawlamise järele Wene aulitsa eeluurimise wangimajas, no-wembrikuun wiimastel päewadel ühel õhtul saadeti meid poliitilisi ühes kahekolmebitumne kriminaal kohtu- ja karis-tuusalusega keskwangimajasse (Wata-reisse), nii ütelda „wabariigi partilossis“. Kui kohale jõudsime, talutati, õigem ütelda aakt meid ühe ukse juurest teise, ühest korgist teise. Kui meid wiimaks ühte ruumri paigale jäeti, awatas see tähelpanu, et ruumi rohkem oli kui Wene aulitsal; ka waade merele ergutas natukene silmi, seintelt aegutajid aga raudsed nariraamid nagu lagunenud lumkered kumredalt kui hirmitades wastu; mingisugust wee- ega supinõu ei olnud kuhugi märgata. — Järgmisel päewal, kui lautselais käisime „puusärgi mõdu andmas“, küpsime wee- ja supinõude, nii ka nari põhjade üle seletust. Wastati aga, et nemad midagi ei teadwat. Kui julgesime küsida, kus wõit millal wõiks ülemaga kokku saada, hakati nagu nupu peale wõjutatult, nagu nõiakepi liigutuse, kooris kihama: „Wäljal Wäljal Kõsige wäljal!“... Etiski ilmus „herra ülem“ mõne tunni pärast meie wangikambrisse „seletust andma“. Ülemalimeattud nõud ja naripõhjad lurbati koge homme järele waa-

dada ja kohale toimetada. Mõne päeva pärast aeti meid teise numbrisse, kus naridele küll põhjad alla olid tehtud, põhukottide asemel olid aga seinad lütkatega nagu pinnase saunmetiga üle tõmmatud. Mõnde saamise „homme“ libiseb aga ikka kuuri siiajäänid päempäevast edasi nagu lendav liblika pühidja poisike eest. Wiist tahetakse sellega wabariigi kestwust mõõta.

Kui nõudmine poliitiliste eraldamist kriirinaal kohtu- ja karistusosaluste hulgas, wastas „herra ülem“, et tema et teadwat muud midagi, kui et meil käiafse praegu Wene tsaariraegjete seaduste järel. Kuid tsaariraegu olid poliitilised eraldatud ja osalt ühiskambrites. Kuidas aga Eesti (weel „mitte walnis“ wõi „poolkõipse“) seaduses selle peale waadatakse, ehk millal need (Inglise ja Prantsuse kodanuse panni peal küpstatatud seadused) walnis saawad, tema — ei teadwat. Kuid siiski, tema tahwat waadata, mis võimalik teha eraldamises. Kui aga mõne päewa pärast „herra ülem“ arwas enese kaitsewalt warjul küllalt kindlustatud ja julge olewat, ütles tema, et mingiugust poliitilist ei näe ega ei tunnista nendes ühtuses, kellele kohus juba mõistetud.

„Herra ülemaga“ jeltis weeres meie wangikambri uksest sisse keegi hilgawa näoga raswane liharull, kes ennast wangimajade kuraatorina esitas, kelles aga mehed kohalise ärimehe ja wiinamüüja ära tundsid, mõned beda isegi Tartu maantee marodööride teadid nimehada. Wiist tuli mehike oma ohwrid üle lugema, põhjenedaw ju suurem osa süütegusi joo-wastawate jookide peal. Ethaw kuraator küsis ka, kas wangidel midagi rääkida wõi küsida olewat? Jällegi küsime jupi- ja weendusiid ja põhukottisid külje alla. Müüd puhus aga kuraator käiel pasunal wälja, et tema sarnaseid wangisid oma kaitse alla ei wõiwat wõtta, kes wõnawad sarnaseid asju. Selle asemel aga soowitas meie poliitilistele, kui linnaupriiks kuulutatutele, Narowa taha minna, kust meie abi tulewat ja kus meie wõnnad olewat. Gestis aga ei wõiwat tema meie kaitseks midagi teha, sest meie wõnnad olewat Eesti „kuldjed wangi-majad“ ära lõhkunud ja põletanud ja wangimajade waranduse ja mõõblid ära wõõwinud...

Paar päewa hiljem toodi meile lõunaks

mingit halli wedelikku, mida meie aga ei jõõnud, waid „herra ülemat“ nõudmine wedelikule „nime andma“. Wanem tunnimees ähwardas meid kartja wiia. Supiandja — keegi räpaste kättega mehike, ähwardas teine kord weel hüllemat solki anda, kui meie ülemast nõuame. Ähwardusbest hoopimata jääme oma nõudmiste juure. Kui „herra ülem“ wedelikku seest pakku ei leidnud, sõnas tema, et meie olewat kartulad ära peitnud. Nii satme teada, et selle fogase wee nimi on kartulafupp. Ülema mõnitamisest hoopimata jääme lõpuks ikkagi midagi supitaolist.

Paar päewa hiljem koputas keegi wang ukse pihka, nõudes ukse lahritegemist, et jõõgiwett kurna. „Mis sinul, kuraator juudi, rohem häda on, kui teistel.“ — kostis ukse tagant. Müüd hakkasid ka beiesd wangid seletama, et see ometi ükskõik on, kes wett küsib, kas juudamees wõi mooramees. Ei wõi ju 4—50 meest koortis wett nõuda. — Etis tõngati weeküüsija numbrist kotta ja seal kagasi müükude ja sõimuraha all. Wõpuks wiidi weeküüsija kartja. Kartjas on — wätke korg, ilma pörandata, ilma akna-raamita, trelidtega auguga seina sees. Ta on nii kitsas, et soojuse saawutamiseks kehaliigutusse tegemine wõimata on. — Kuid — jellest karistusest oli weel wähe. Kambris wõeti üheks nädalaks „padajänni“ ja kokkusaamise õigus ära.

Õhtul üselugemise ajal küsime jälle weendusiid. Müüd tegi „herra ülem“ imestawa näo, et — kas te siis ikka tõesti weendusiid et ole saanud? Kui ka kambrist weendusiid ikkagi ei leidnud, andis ta „padajänni“ ja kokkusaamise õigused meile jälle tagasi.

Poliitiliste eraldamises on niipalju määrgata, et suurem osa wargapoisja meie kambrist wälja wiidi. Nende asemele aga loodi mõned angeldajad ja sõjawäe asjus siidilased. Teiste seas ka Gebrea ärimees, miljonäär ja majaomanik ju. S... tsh, kes sõjawäeteenistusest kõrwale hoidmise eest kuuks aastaks sunnitööle mõistetud oma Eesti soost konkurrentide suureks rõõmuks. Njeloamulik on see, et seda kambrist, kus poliitilised sees on, kästakse tunnimeestel iseäranis hoolega walwata. Tegelikult on aga „hoolega walwamine“ midagi hoopis muud. Nimest käib ülewalmineetatud miljonäär ja üks teine koh-poliitiline laialt läbi, kus aga siida kutsuw. Peale selle lubati see miljonäär tööle, teised aga, kellele ainult

üks aasta pangatrusti määratud, töökäimise luba ei saa: „mit kure trahvilti ei wõi tööle lubada“ — üteldakse niisugastele siis. Jällegi kindel näitus sellest, et — kellel raha, sellel wõim ka siis, kui ta „summitõbline“ on.

Seendussid ei ole meie ikka veel saanud. Ohu kätte lastakse meid ainult üks kord rüüdata.

Tööliste elust.

Tallinnast.

Pühapäeval 9. Jaanuaril peeti Tallinna Ametiühisuste Kesknõukogu korraldusel „Walwaja“ ruumides pidu õhtud, mida sõna tõsisel mõttes, heasti korraldäinuks tuleb lugeda.

Saal oli rahwast tungil täis, ja paljud olid sunnitud uffe pealt tagasi minna, sest et enam ruumi ei olnud.

Rõne osas maalis Ilms. S. Allikso (riigikogu kommunistilise tödlisterühma saadik) elawa pildi sellest kuida töblised ka riigikogu (parlament) oma kasuks ära tarwitawad, et töblistele nende müüride tagant, kuhu töblise kõrw ei ulata, nendest telgitagustest sepiisemistest kõneleda.

Kõneleja näitas ära, et töbliste klass üleilmiselt ennast wõitluse walmis organiseerib, mitte üffi sõjariistus, kapitalismuse wastu, waid ka Parlamenti selleks ära kasutab, et kapitali kukutamiseks pinda walmistada.

Peale selle selgitas kõneleja wahetorda Eesti kodanlise walituse ja imperialistilise „rahwaste liidu“ wahel, kudas Riitriigid Eesti kodanlust siis tarwitawad, kui tarwis oli tallossi karjaga „Strasna ja gorka“ alla minna, et Wene töbrahwast Riitriikide imperialistide kasuks weristada, ja nüüd kui Eesti kodanlus nendelt „de juure“ tunnistamist maugub, küsitakse Eesti kodanlusest: kas teil on ka tugewad närvid, et „de juure“ tunnistamist, see on juuriitlilise rahwuswahelise õiguse, julgete norida? Kes wõib selle eest wastutada et teie jälle werifete peadega tagasi ei pörta, kui tarwis on Pihwa ehk mõni teine tähtis punkt ära wõtta?

Et Eesti kodanlus selle peale kindlad tagantid anda ei wõi, on enam kui päewaselge, ja sellepärast ei ole ka lootust et see „de juure“ temale lnbatud saab.

Edasi kõneles ta töbrahwa riigist, mis ilma rahwuslise piirita on, ja sellepärast siis, kui töbliste walitus kõigidel maadel maksma on pantud, enam Saksamaast, Wenemaast, Prantsuse-maast ega Inglise-maast juttu ei wõi olla, waid ainult töbliste — kurnatute ja kurnajate walitusest. On töblised ühes riigis oma korra maksma pandnud, siis on tingimata tarwilik et ka teistes riikides see peab korduma, järgnewad

teised riigid ühele, siis tähendab see töbliste riigi laiendamist. Rõne lõpul mängis muusikakor Internationali mida rahwas püsti tõusmisega austas.

Mis seda pidu iseloomustas: on igatahes see asjaolu, et kõikide konliste ajalehete promofatsioni peale waatamata kommunistide wastu, oli osawõtmine elawam kui kunagi ennem. See asjaolu annab järeledada et töbtaw klass sedarohkem töbliste ettevõtteid toetab, mida rohkem klassi wahetorrad selgemad on. Wiimasel päewadel tegid kõik kohalikud ajalehed selle üle lärmi, et Tallinna ametiühisuste Kesknõukogu nimetirjade järele walitud riigikogu saadikud endid kommunistideks on nimetanud, ja katsus näidata nagu oleks Tallinna ametiühisuste Kesknõukogu walijaid petnud, kuid otse selle wastuseks peawad tänapäew needsamad kodanlised ja sotsialläräandjad tunnistama et see asjaolu töblistele mitte hirmutuseks ei olnud, wagn nemad arwawad, waid otse selle wastu.

Ei saa tähendamata jätta, et pidul ka weikena wahetuhtumine oli, kui keegi sõjamehe mündris isand oma kahe ihukaitsejaga nullisapõiste lombel ilma pileetida saali tungis. Rahwas oli juba nõus seda herrakest „kätte peal“ saalist wälja kandma, nagu see unlitapõistega ikka ette tuleb, kuid pidu toimetond astus sellekohase seletusega wälja, ja ei lubanud mitte seda „õnne“ temale osaks saada. Kas see isand pidutoimetonda ka selle eest tänas, on enam kui küsitaw? Aga wälja kolis ta kindlaste.

Üleüldiselt oli pidul meeleolu hea, ja wõib oletada et „Rõhutute Hääl“ mille heaks pidu toime oli pantud hea summakse puhast sissetulekut sai.

Piduline.

Põltsamaalt.

Raitse-Politsei agarus annab ennast ka wahete wahel Põltsamaa töblistele tunda, et Wabariigi huwid peawad ikka kaitstud olema. Mitte kaua aega tagasi oli tänawatel hulga politseimeetude saatel ühte Wiljandi Raitse-Politsei agenti näha, kes oma ametikohuseid täites terwe rea läbiotfimisest toime pani. Läbiotfimine oli sihitud kohalike „kommunistide“ tabamiseks, nagu Raitse-Politsei agent ise ütles ja sellepärast pandigi läbiotfimine nende juures toime, kes olid julgenud ka mõnikord awalikult töbliste huwidest rääkida.

Orderid olid wäljaantud konfiskeerimiseks igasuguste keelatud asjade peale nagu: keelatud kirjanud, lasteriistad jne. — lühidalt, kõige nende asjade konfiskeerimiseks, mis demokraatlisel wabariigis töblisel keelatud on. Misjagused need olid, näitawad järgmised läbiotfimisest tagajärjed.

Õfimeses töblise perekonnas, mis läbi ja läbi punane pidi olema, leidis Raitse-Politset

agent kõigi oma waewa peale vaatamata, keelatud asjadest ainult ühe püüsi ja lausus siis häält võimalikult ametlikult tehes: „saab konfiskeeritud!“, kuid oli seal juures füüsi nii wiisakas ja jättis sealsamas laual olevad liigetega nuud puutumata.

Edasi — kellegi „väga kahtlase“ isiku käest konfiskeeriti nime stempel — asi mis walmistatud tsaarajal ja mida omal ajal sandarmid rahulikult alles jätsid. Siis veel kellegi töölise-lukufuupa juurest, — keda kohalised kodanlased heameelega Wenemaale oleks saatnud, kui selleks mingisugust andmeid oleks alnud — konfiskeeriti jahipüüsi, mis sinna parandada oli toodud, seletades, et „püüsi parandamiseks puuduvad sellekohane luba.“

Peale paari-kolme otsimise, kust absoluutselt midagi keelatud asja ei leitud, ehk küll väljastäigu kohast kuni pööninguni hoolsasti läbi otsiti tegi agent, peale selle kui ta protokollide kallal tugevasti higistanud oli (mehikesel oli kirjutamise õige waewarikkas töö), säared ja mõne nädali pärast trahwiti „süüdlasi“ küll rahatrahwidega, küll wangistustega.

Põltsamaalastele jättis aga niisugune sünnimus palju midu ja leidus nii mõnigi „nina“, kes jääsest härja tegi. Kohalistest wõimukandjatest sai aga agarust juurde okupatsiooniaegne politseiniik ja praegune politsei korbnik Schulz.

Kõigi nende läbiotstmiste kohta ei saa tähendamata jätta, et tsariaegsed sandarmid ses' suhtes palju wiisakamad oliwad, sest nemad panid kõik asjad endistele kohtadele tagasi, kuna aga Kaitse-Politsei agendid seda mitte ei teinud. Sanquis.

Lustiwerest.

Niisugune on maasaamise õigus demokraatlikes wabariigis ja kelledele antakse maad, seda said Lustiwere walla maatamehed ja töölised 14. detsembril 1920 a. väga selgesti näha. Nimetatud päeval pidi teada antama, keda on selle „armu“ osaliseks tehtud ja see tund oli määratud kella 12-ne peale päeval. Aga nagu kõik asjad meil aegamööda käiwad oli seesugune nähtus ka siin ja kokkufogunud rahwahulk pidi kuni kella kolmeni ootama, enne kui herrad arwasid heats wiinallaafide juurest ülesse tõusta ja asjaga peale hakata.

Kaewa-ootatud filmapill algas riigimaade ülema herra Plettenbergi kõnega, kes loonitas, et maatahtjaid olema liig palju ja sellepärast ei saama mitte kõik seesuguse õnnistuse osaliseks. „Sõduridest“ ütles ta „on maasaamiseks eesõigus nendel, kes liini seljataga ametis olid ja wõitlejatele lastemoona ja warustust muretsejib, sest see nõuab palju juuremat osawust kui otskohene wõitlemine. Suurem jagu maatamehi ja töölisi pidawad maast ilma jääma, sest neil ei

ole warandust millega maad esialgu harida. „Nii rääkis see herratene päris ametliku näoga, ja kui keegi tööline selle wastu julges rääkida, käratas Plettenberg: „Wait! protesteerida wõite ainult Wiljanbi Maafonna walitjusele.“

Päälle selle kästi rahwahulk laiali minna sest maakiifimius olla otustatud ja 24-ja tunni pärast saawat maasaajate nimekirja wallamajasse ülesse pandud. Rahwas läks laiali ja 24-jast tunnist sai 72 tundi enne kui see sündis.

Maajagamine oli täiesti otustatud herra Plettenbergi sõnade järele, maad saidwad kõik „aga mitte töölised ja maatamehed. „Õnnelikudest“ wõiks nimetada masinisti, kui seljatagust sõdurid edasi kuhjasi, tutteri ja tallmeistriid — kui isikuid kes parajal ajal ostafiwad küllalt kumardada ja roomata, kuid maatamehed, need wõiwad teha, mis ise heats arwawad.

Seltsimehed maatöölised! Mida näitab meie niisugune maajagamine ja mida wõime meie sealjuures nende herradest õppida? Minult jeda, et meie proletaarlased, meie, töötaw rahwahiit nende herrade helbuse peale lootä ei wõi. Meie peame ise endid organiseerima, asutused looma mis meie huwidele wastawad. Seltsimehed, ühenduses on jõud! Uued wallanduskogude walimised tulewad. Hoolitsege selle eest et sinna pääseks töölised, selleks tehke eeltööd — ja rohkem energid Tööliste Ühise ajutamiseks! Sanquis.

Wäljawõtted.

Streikijate sadama tehaste töölise üleüldise koosoleku protokollist. 10. jan. j. a. Tööliste majas S. Karjat. 18.

Saal oli tungil rahwast täis. Päewatõrras tööle minemise küsimus.

Kui koosoleku juhataja selletase oli teinud et sadamatehastes Seppade töttu pea ka teised töölised (streigimurdjad) töö seisma peawad jätma siis sünnitas see koosolejate poolt jrelawat läbirääkimist. Sõna mõtjaid oli palju, ja kõik rääkisid streiki edasi kestwuse poolt. Kui fondaroll komitee oma aruannetes teatas et teiste töölise poolt streiki toetusets igalt poolt raha sisse on tulnud, mida puudust kannatajatele streikijatele töölisele toetusets on antud, ja weelgi antakse, siis tõusis streikijate meeleolu juuresti, ja iga koosoleja tõotas kuni täielise wõiduni edasi streikida, ja sellega Gesti kodanlikele walitjusele kui ka terve töölisklassile näidata, et sadamatehaste streikijate huwi ka terve Gesti töölisklassi huwi on. Siis teatasid weel mõned sliid, et kuulujutt, nagu oleks tehaste walitus mujal selle töö ära lastanud teha, kus töölised streigiwad, wale on, ja et sellega töölisi ainult järelandmisele meelitatakse. Koosolek wõttis ühel häälel resolutsioni

vastu mis järgmine on; Meie streikijad sadama tehaste töölised, oma üleüldisel koosolekul 10. jaan. s. a. otsustame oma võitlust edasi jätkata, kuni täieliku võiduni, ja kuni sadama tehaste valitsus Tall. ametiüh. kesknõukogu läbi teada annab, et ta valmis on töölise nõudmisi täitma. Reegi jeltfimeestest toob küsimuse päevakorradele et sadama tehaste töölise wanemate nõukogu ja Tall. ametiüh. kesknõukogu liige. A. Pull on streiki ajal kats päeva tööd

teinud. Elms A. Pull on ise koosolekul ja sellel et tema kiire tööd olnud, sellepärast sunnitud oli oma tööd ära lõpetama.

Koosolek mõistis hukka A. Pulla tegevuse filmaspidades et A. Pull ise wanemate nõukogu kui ka kesknõukogu liige on ja otsustas hääle enamusega (kats vastu ja kats erapooletud) A. Pulla wanemate nõukogust ära tagandada, ühtlasi ka kesknõukogult nõuda, et ta ka sealt välja saaks heidetud.

Tallinna wanast Depost on korjanduse lehe täbi streikijate sadamatehaste töölise heals 2917 m. 50 penni sisse tulnud, mida siinkohal lännuga kviteerime.

Tall. ametiüh. kesknõukogu asjaajaja.

U. E. Noorproletaarlaste Ühing

korraldab

Karl Liebknechti surma päeval 16. jaan. s. a.

pidu-õhtu

„Wakwaja“ ruumides. Wäike Pärnu maant. 31.

Esitama:

1) Muusika. 2) Rõne; Karl Liebknechti ja Rosa Luxemburgi üle. Elms. Allit. 3) Muusika. 4) Diveršifement. a) deklamatsioonid, b) duett, d) wiituli solo. 5) Dialog: Käljane Don Juan, b) Punane pihit. S. K. Lysenko. 6) Ühe waatusliine näidend:

„Maraa.“

Postkaardid ja märkide müük. Piletide eelmüük avatud U. E. N. Proletaarlaste ühingu ruumides S. Karja t. 18.—7.

U. E. N. Ühingu juhatus.

Karl Liebknechti

ja

Rosa Luxemburgi

2-aastase surmapäewa mälestuseks paneb

Tallinna ametiühisuste kesknõukogu

16. jaanuaril s. a. kell 3 p. l.

Töölise majas

Kontsert-miitingu

toime.

Kõnelema saavad riigikogu liikmed J. Allikso, J. Soans ja kesknõukogu sekretäär A. Sommerling.

T. A. Ü. Kesknõukogu.

„Rõhutute Hääle“ tellijatele.

Kõikidele „Rõhutute Hääle“ tellijatele anname siinkohal teada, et lehe fakstord nädalas ilmumise tõttu, oli kesknõukogu juhatus sunnitud ka tellimiste hinda kahefordseks tõstma: endise 20 mkr. asemel 40 marka kuus. Ühtlasi palume ka tellijaid, kes oma tellimise endise hinnaga sisse on annud, nüüd seba unendada, wastasel korral oleme sunnitud lehte poole tellimise aja pealt jelsma jätma.

T. A. Ü. kesknõukogu

Wastutaw toimetaja: Jüri Liwas.

Wäljaandja:

Tallinna Ametiühisuste kesknõukogu,